

הכרעת הדין

הנקבל, תלמיד הפקולטה להנדסה, הואשם בכך כי ביום 10.10.23, ארבעה ימים אחרי מעשי הטבח, החטיפה וההתעללות שבוצעו ביום השביעי לאוקטובר באזור עוטף עזה על ידי מתבלי חמאס ושותפיהם, הוא שיתף באינסטגרם פוסט שכותרתו "8 דברים אשר יש לדעת על המתרחש בפלסטין". הפרסום כולל, מאחורי מסך הכניסה שבו הכותרת, שמונה שקפים המתייחסים בין היתר (בשלב זה אתייחס רק למסרים מרכזיים ונחזור לניתוח מפורט של חלקם בהמשך) לכך שמדובר בפעולת שיחרור גדולה של הפלסטינים, הפעולה אינה התקפה אלא תגובה, התוקפים לא חדרו לישראל אלא שבו לאדמות מהן גורשו, החטופים האזרחים הישראלים החפים מפשע מכונים בשקף אסירים בעוד האסירים המורשעים הפלסטינים מכונים בני ערובה, אלימות היא מרכיב הכרחי בשחרור העם הפלסטיני, ההתקפה היא צעד חשוב להסרת המצור ושחרור עזה ופלסטין, ושלטון הרשות הפלסטינית אשר משתפת פעולה עם ישראל יתערער כתוצאה מהפעולה ההיסטורית של חמאס. באותו יום כבר היה ידוע בארץ ובעולם שהתקפת הטרור האכזרית הביאה למותם של המספר הגדול ביותר של יהודים מאז השואה והמספר הגדול ביותר של אזרחי ישראל מהקמת המדינה.

את התהליך שהוביל להחלטה להעמיד לדין את הנקבל הסבירה בעדותה בפנינו מטעם הקבילה פרופסור נטע זיו, חברת סגל בפקולטה למשפטים וסגנית נשיא האוניברסיטה העומדת בראש יחידה באוניברסיטת תל אביב שנקראת "הנציבות לשוויון מגוון וקהילה". היחידה באמצעות צוות בו היו חברות שתי עורכות דין, אחת ערבייה והשנייה יהודיה, ובראשו עמדה סגנית הנשיא, טיפלה בתלונות ביחס ל-92 מקרים. התלונות סווגו על בסיס קריטריונים של תמיכה בטרור וגזענות, לשלוש קטגוריות: ירוק, כתום ואדום. לירוק סווגו מקרים בהם אין בסיס, מסיבות שונות, לתגובה כלשהי. לכתום סווגו מקרים בהם היה בסיס לתגובה שאינה משמעתית אלא היא יותר חינוכית באופייה. לאדום סווגו מקרים בהם הומלץ להעמיד לדין משמעתית. רק שלושה מקרים, הנוכחי אחד מהם, הומלץ, לאחר קבלת התגובה של הנילון, להעמידו לדין משמעתית. הצוות סבר, לאחר בחינה השוואתית, כי כאן מדובר במקרה חמור במיוחד המצדיק העמדה לדין משמעתית. הקבילה האוניברסיטאית

אימצה את ההמלצה והחליטה לפתוח בהליך משמעותי בו הואשם הסטודנט בעבירה של התנהגות שאינה הולמת סטודנט באוניברסיטת תל אביב עבירה על סעיף 29.10 לתקנון משמעת הסטודנטים.

כפי שצינו פרופסור זיו בעדותה, ובאי כוח הקבילה והנקבל במהלך הדיון ובסיכומיהם, מדובר בהעמדה לדין ראשונה על התבטאות ברשתות החברתיות. על פניו מדובר בהתבטאות מחוץ לתחומים הפיזיים של הקמפוס, בנושאים שאינם קשורים ישירות ללימודים באוניברסיטה ושלא יועדה לקוראים שקשורים לאוניברסיטה באופן ספציפי. על בסיס זה טענו ב"כ הנקבל כי סעיף 29.10 ותקנון המשמעת בכללותו אינו חל על המקרה ועל כן אין לממונה על המשמעת סמכות לפסוק בעניין. הם הוסיפו כי חוק זכויות הסטודנט כלל אינו מעניק לאוניברסיטה סמכות לקבוע הוראות משמעת ולהעמיד לדין ביחס להתנהגות מחוץ לאוניברסיטה ובנושאים שאינם קשורים ללימודים ולכן סעיף 29.10 בנוסחו הנוכחי חורג מהחוק המסמך. לא ניתן להתייחס לטענות אלו באופן מופשט. עלינו לגשת קודם לעניין עצמו כדי להבין את העובדות, ההקשרים והפרשנויות.

סטודנטים חיים ופועלים ברשתות החברתיות כגון פייסבוק, אינסטגרם, טיקטוק וטוויטר (X). רשתות אלו פועלות במרחב הווירטואלי ולא הפיזי. גדרות האוניברסיטה אינן רלוונטיות עבור המשתמשים בהן. מה שסטודנט כותב או משתף בהן מתגלגל ברשתות בדרכים שונות, בגלל האפקט הרישתי וריבוי שיתופים, ומגיע אל מעבר לחברים הרשתיים המידיים שלו. הוא עשוי להתגלגל גם בין מי שאינם סטודנטים וגם בין מי שהינם סטודנטים, גם בקבוצות שאין להן כל קשר לאוניברסיטה, וגם בקבוצות שהוקמו לטובת החיים החברתיים והאקדמיים של קבוצות וקהילות סטודנטים. קבוצות מהסוג השני מוקמות בדרך כלל בווטסאפ. מה שמתחיל בפייסבוק ובאינסטגרם הכלליים מגיע גם לקבוצות סטודנטים בווטסאפ. קבוצות וקהילות כאלו מוקמות באופן ספונטני על ידי סטודנטים, בהתאם למנהגים שמקובלים בקרבם, ולא על ידי גורמים רשמיים באוניברסיטה. הגורמים הרשמיים מתקשרים עם סטודנטים בעיקר באמצעות המייל ומערכת המודל האוניברסיטאית.

סעיף 17 לחוק זכויות הסטודנט שנחקק בשנת 2007 קובע:

"מוסד יקבע ויפרסם, בכפוף להוראות חוק זה, כללי התנהגות המתייחסים להתנהגות מועמדים וסטודנטים בקשר עם לימודיהם במוסד, לרבות בזמן הלימודים ובתחומי המוסד, ובכלל זה במעונות הסטודנטים, ובהם תקנון משמעת והעונשים הצפויים בשל הפרת הכללים הקבועים בו".

סעיף 29.10 לתקנון המשמעת סטודנטים שפורסם בשנת 2008 קובע:

”התנהגות שאינה הולמת את כבוד האוניברסיטה או מעמד של תלמיד, בין אם נעשתה בתחומי האוניברסיטה או מחוץ לה ובין אם נעשתה עקב או בקשר למעמד של תלמיד או לפעילות בקמפוס, הן במישרין והן בעקיפין”

הרשתות החברתיות היו בחיתוליהן בעת קבלת החוק והתקנון לפני למעלה מ-15 שנים. התופעה שתיארתי למעלה לא התקיימה בעת ניסוחם והלכה והתגברה בשנים האחרונות. מדוע ההעמדה הראשונה לדין משמעת התרחשה רק עכשיו? האם זה נובע משינוי מדיניות העמדה לדין, מפרשנות חדשה של תקנון המשמעת או משינוי מציאות? התשובה כפי שעולה מעדותה של פרופסור זיו היא בעיקר שינוי מציאות. האוניברסיטה ניסתה במשך מספר שנים להחזיק בעמדה שמה שקורה ברשתות החברתיות אינו קשור אליה, תוך היאחזות בנימוק הפורמאלי שלא מדובר בפלטפורמות, קהילות וקבוצות שהאוניברסיטה הקימה ומפקחת עליהן. כפי שהעידה פרופסור זיו, בשנים האחרונות, ובעיקר במהלך אירועי מאי 2021, מצאה האוניברסיטה את עצמה נדרשת לנושא יותר ויותר עקב פניות של סטודנטים. בהתייעצויות משפטיות פנימיות באותו זמן הגיעו הגורמים הרלוונטיים באוניברסיטה, כפי שהעידה פרופ' זיו, למסקנה כי בסמכותם להעמיד לדין על בסיס סעיף 29.10 וחוק זכויות הסטודנט, על התבטאויות ברשתות החברתיות. בהמשך לכך הועמד לדבריה סטודנט יהודי לדין משמעתי על התבטאויות פוגעניות כלפי סטודנטים ערבים באחת מקבוצות הווטסאפ שפתחו סטודנטים. הווטסאפ אינו רשת חברתית באותו מובן כמו פייסבוק ואינסטגרם, אבל גם הוא פעיל במרחב הווירטואלי בניגוד לזה הפיזי, וגם בו יש היבטים של הפצה ויראלית. מתקפת השביעי באוקטובר היוותה קפיצת מדרגה גדולה נוספת במציאות של חיינו בישראל, גם בהיקף הפגיעה הישירה בסטודנטים ובמשפחותיהם-אלו שגרים בישובים שהותקפו, שהיו במסיבות בעוטף, ששירתו בצה"ל בסדיר ובמילואים, ושהיו תחת התקפה של טילים ורקטות. במתקפה זו נרצחו ונחטפו עשרות הורים, ילדים, אחים ובני זוג של סטודנטים, חברי סגל אקדמי וחברי סגל מנהלי, וגם סטודנטים של אוניברסיטת תל אביב. האוניברסיטה הקימה דף זיכרון בו מנויים חללי קהילת האוניברסיטה וביצעה פעולות הנצחה לזכרם. חלק גדול מהסטודנטים הכירו באופן אישי מישהו שנרצח, נחטף נפצע או איבד את ביתו. היתה קפיצת מדרגה בעוצמת ההתבטאויות ברשתות בארץ ובעולם. סטודנטים התאבלו, פחדו, כעסו וכאבו. באופן טבעי גם היתה קפיצה בבקשות ההתערבות מצד סטודנטים שנפגעו מהתבטאויות חבריהם ללימודים בעיקר ברשתות החברתיות. לטעון שהמשפט בכלל, והדין המשמעתי של אוניברסיטת תל אביב בפרט, לא יכולים להגיב למצב החדש, ואם יגיבו תהיה בכך משום פגיעה בעיקרון החוקיות, רק כי אין תקדימים, או כי אין מקום לפרשנות חדשה ויישום שונה, זו תפיסה מאד רזה, שמרנית ומוטעית של תפקיד המשפט בחברה.

השיתוף שביצע הנקבל לטקסט שכותרתו " 8 דברים אשר יש לדעת על המתרחש בפלסטין" התגלגל כפי שלמדנו מהעדויות, בדרכים שונות לידיעת סטודנטים שלומדים איתו. האם זה קרה במכוון ע"י גורמים שאולי אינם קשורים כלל לאוניברסיטה ואשר שמו להם למטרה לחפש ולצוד התבטאויות כאלו של סטודנטים ערבים או סטודנטים "שמאלנים" ברשתות, או בשל חשיפה של סטודנטים שהם חברי אינסטגרם של הנקבל לתכנים (הנקבל העיד על קיומם של סטודנטים חברי רשת שלו והוסיף שכולם או כמעט כולם ערבים), או חשיפה מקרית של חברים של חברים ברשת החברתית, או הפצה על ידי גורם שלישי לקבוצות סטודנטים? לא התקבלה לכך תשובה ברורה בחומר הראיות וספק אם ניתן לקבל לכך תשובה מלאה במציאות הרשתית. גם אם נדע איך נחשף אדם מסוים לטקסט לא נוכל לשחזר באילו דרכים הגיע דבר השיתוף של הטקסט על ידי הנקבל לידיעת סטודנטים רבים שלומדים עמו בקורסים ספציפיים, לידיעת חבריו לפקולטה של הנקבל ולידי סטודנטים אחרים באוניברסיטה. הדבר אינו נובע מכשלון בהשגה והצגת ראיות על ידי באי כוח הצדדים אלא ממאפייני הרשתות החברתיות.

בבואי ליישם את העובדות כפי שהתבררו בפני על הסעיף הרלוונטי אני מסיק כי הפרשנות הראויה של סעיף 29.10 לתקנון הקובעת "בין אם נעשתה בתחומי האוניברסיטה או מחוץ לה ובין אם נעשתה עקב או בקשר למעמד של תלמיד או לפעילות בקמפוס, הן במישרין והן בעקיפין" (ההדגשות שלי) אינה מחריגה שיתוף ברשתות החברתיות מתחולת הסעיף רק משום שהשיתוף לא התבצע בתחומי הקמפוס ומשום שקבוצת החברים המיידית של הנקבל לא כוללת רק סטודנטים באוניברסיטה אלא בעיקר אחרים, ושרוב הסטודנטים שלומדים איתו אינם חברי רשת מיידיים שלו. פרשנות כזו אינה עומדת בסתירה לסעיף 17 של חוק זכויות הסטודנט הקובע כי האוניברסיטה מוסמכות לקבוע: "כללי התנהגות המתייחסים להתנהגות מועמדים וסטודנטים בקשר עם לימודיהם במוסד, לרבות בזמן הלימודים ובתחומי המוסד" (ההדגשות שלי). פרשנות מילולית ותכליתית של הסעיף מעלה כי אין מניעה שהאוניברסיטה תתייחס חינוכית ומשמעתית להתבטאויות במרחב הווירטואלי המשפיעות על קהילת הסטודנטים.

השיתוף בוצע כשבוע לפני תחילת שנת הלימודים המתוכננת שנדחתה בהמשך מספר פעמים בשל המלחמה. השיתוף לא עסק בנושאים לימודיים. הנקבל לא הציג את עצמו כסטודנט באוניברסיטת תל אביב. השאלה הבאה אליה אגש היא האם זו "התנהגות שאינה הולמת את כבוד האוניברסיטה או מעמד של תלמיד". בשלב מקדמי זה, בטרם אגש לניתוח מדויק של הטקסט ולהסברי הנקבל, אציין כי יש בטקסט פוטנציאל לפגיעה קשה בסטודנטים שהם ובני משפחותיהם היו יעד ההתקפה בשביעי באוקטובר. ראינו כי הטקסט הובא לידיעתם של תלמידים רבים. היו כאלו שטענו שהטקסט פגע בהם מאד. האוניברסיטה מופקדת לא רק על

ההוראה של תלמידיה אלא גם על שמירה על סביבה אקדמית מוגנת ועל רווחתם של תלמידיה. יש בטקסט גם התייחסות ללגיטימיות קיומה של מדינת ישראל בגבולות 1949 (ולמעשה גם בגבולות החלטת החלוקה מ-1947) ובמשתמע גם ללגיטימיות של אוניברסיטת תל אביב כאוניברסיטה ציבורית במדינת ישראל. אין בסיס לטענה כי אין לי סמכות להיכנס לגופם של דברים ולבחון האם התנהגות הנקבל אינה הולמת את מעמדו כתלמיד ואת כבוד האוניברסיטה.

הטקסט ששיתף הנקבל אינו מדבר על הסרת המצור על עזה, על הקמת מדינה פלסטינית עצמאית, על שחרור אסירים, על סבל העם הפלסטיני, על שאיפה לשלום ולחיים משותפים. הטקסט כמכלול חוגג את עצם ביצוע ההתקפה האלימה ואת התוצאות שלה. הטקסט מזדהה עם הפעולות הצבאיות של חמאס, אשר מוזכר במפורש בשמו ארבע פעמים, ארגון שכידוע האמנה שלו קוראת להשמדת מדינת ישראל, ושמוכרז כארגון טרור לא רק בישראל אלא גם במדינות רבות בעולם. הטקסט לא מסתפק בתמיכה בשאיפות של העם הפלסטיני לעצמאות ומבקר את הרשות הפלסטינית שמכירה בקיומה של ישראל וחתומה על הסכמים עם ישראל. הטקסט מזדהה לא רק עם הרס הגדר אלא גם עם החצייה שלה לתוך שטח מדינת ישראל ועם הרצון של פלסטינים מעזה לחזור לישובים מהם הגיעו בני משפחותיהם ולממש בכך את השיבה לכפרים "בשטחים ששיחררו" (שקף 3). האם הדרך להשיג זאת היא טבח באזרחי דרום מדינת ישראל או רק גירושם, את זה השקף לא הסביר.

הנקבל שיתף את שמונת השקפים ביום ה 10.10.23, ארבעה ימים אחרי ההתקפה, בשלב בו היה ברור לכול כי ההתקפה לא רק כללה הרס של גדרות אלא גם כיבוש של ישובים אזרחיים וטבח של מאות רבות של אזרחים כולל ילדים וקשישים וחטיפה של משפחות שלמות. קשה ליחס לשקפים אלו פרשנות אחרת מאשר תמיכה באירועי ה 7.10. מנקודת מבטם של אזרחי מדינת ישראל ובכלל זה קהילת אוניברסיטת תל אביב לא ניתן להבין את הפרסום כמכלול אלא ככזה שחוגג טבח וסבל של אזרחי ישראל לרבות חברים בקהילת האוניברסיטה.

בחקירתו העלה הנקבל הסברים שונים, חלקם בצורה מפורטת ובחלקם באמירה אחת. הוא עצמו העלה רק את המסך הראשי ולא את שמונת השקפים שמגיעים עליהם ממנו. הוא לא קרא בעיון את הטקסטים. עבורו שיתוף הוא לא תמיכה בתוכן. הוא רק רצה לעורר דיון. האופן שבו הוא הבין חלק מהטקסטים שונה מזה של מחברי הטקסטים ושונה מזה שיחסה לו הקבילה. יש חלקים מהמסכים ומהטקסטים שהוא לא מסכים איתם היום ולא הסכים איתם מלכתחילה. הנקבל אמר בעדותו שהוא נגד כל שימוש באלימות לפתרון סכסוכים ונגד כל פגיעה באזרחים חפים מפשע. ההתרשמות הבלתי אמצעית שלי מגרסת הנקבל במהלך עדותו, ובפרט

בחקירה הנגדית, היא כי יש בה שינויים, התפתלויות, הצגת כמה הסברים והצדקות חלופיים בתקווה שאחד מהם יתפוס, גרסאות כבושות וסתירות פנימיות. במהלך החקירה הנגדית אף אישר הנקבל במפורש כי יש בקטעי טקסטים ספציפיים אותם התבקש להסביר משום תמיכה באלימות וטרור. בשלב זה איני עוסק בשאלה אם הנקבל מצטער על הפרסום, שינה דעתו או מבקש סליחה, אלו שאלות שעשויות להיות רלוונטיות לעניין הענישה, אלא רק בשאלה האם אפשר לתת לטקסטים פרשנות אובייקטיבית אחרת מזו שהצגתי למעלה ושאינה מתלהבת מההתקפה ומתוצאותיה. התשובה היא שלילית. הניסיון לתת לטקסטים פרשנות סובייקטיבית ייחודית אך גם עקבית כשל. גם אילו היה מצליח הנקבל לשכנע בפרשנות קוהרנטית ואמינה אלטרנטיבית ספק אם היתה לה משמעות לעניין ההרשעה בעבירה שכן זו מתבססת גם על אופן הבנת הדברים האפשרי על ידי קוראים סבירים שהם סטודנטים, חברי סגל ועובדים באוניברסיטת תל אביב החיים במדינת ישראל. קורא סטודנט סביר יסיק ממכלול השקפים כי הם חוגגים את ההתקפה של החמאס, מצדיקים את החטיפה של ילדים לעזה, מתייחסים לכיבוש של ישובים ישראלים פעולה לגיטימית ורואים באלימות כנגד אזרחים מרכיב חשוב בפעולה הפלסטינית.

לאור הבנה זו של הטקסטים השאלה היא האם יש בשיתוף שלהם משום עבירה על תקנון המשמעת סטודנטים. ערכאת המשמעת הנוכחית אינה מיישמת את הדין הפלילי. הצעת ב"כ הנקבל לבחון את התבטאויות הנאשם על בסיס חוק המאבק בטרור ובפרט סעיף 24 שלו בדן גילוי הזדהות עם ארגון טרור והסתה לטרור (מתוך הנחה שהדבר יביא לזיכוי) נראית לי לא נכונה. אוניברסיטת תל אביב אינה מופקדת על אכיפת הדין הפלילי לעניין טרור למרות שיש מי שקורה לה לעשות זאת. להליך המשמעת לא נלוות פעולות חקירה משטרתיות ולא ליווי של מערך הפרקליטות והיעוץ המשפטי לממשלה. בהליך זה אין לנקבל את מלוא ההגנות לפני ההליך המשפטי, בהיבט הפרוצדורלי ובהיבט הראייתי של הדין הפלילי. הנקבל גם לא צפוי לענישה בסנקציות פליליות כגון שלילת חירות. תפקיד האוניברסיטה הוא להגן על הסטודנטים כפרטים, על קהילת הלומדים ועל עצמה כמוסד באופן שיקדם את מטרותיה בתחום ההוראה והמחקר ולא לאכוף את הדין הפלילי.

האוניברסיטה גם אינה חייבת בכל מקרה ומקרה לאפשר בתוך הקהילה שלה כל סוג של התבטאות אשר מוגן על ידי חופש הביטוי במשפט החוקתי של מדינת ישראל. יכולות להיות התבטאויות שכאשר אינן של סטודנטים או אינן מגיעות לידיעת סטודנטים עמיתים, יהיו מוגנות על ידי הדין הכללי, אך לא יהיו מוגנות כאשר הן של סטודנט ומתגלגלות בקהילת הסטודנטים, פוגעות בסטודנטים אחרים ומשבשות את היכולת לקיים הוראה ושיח בכיתות. קהילת האוניברסיטה היא באופייה יותר אינטימית ובעלת מטרות משותפות.

סטודנט כמו הנקבל משתתף בקבוצות הוראה קטנות, במעבדות, בהגשת מטלות קבוצתיות, שואל, משיב ומציג בכיתה, יושב בקפיטריות, במדשאות ומועדוני סטודנטים וחבר בקבוצות דיון ווירטואליות פורמליות ולא פורמליות באוניברסיטה. בכל אלו נמצאים שם לצידו, ובאינטראקציה איתו, מי שנפגעו במישרין או בעקיפין בטבח השביעי לאוקטובר. בזה הוא שונה מאד מאדם המתבטא ברשתות החברתיות, בתקשורת או בעיתונות כלפי אנשים שלא יפגוש בחיים האמיתיים, וגם אם יפגוש זה לא לקשר מתמשך ומשמעותי כמו בין חברים לספסל הלימודים. יש מרחב של התבטאויות שאינן מהוות הסתה לטרור או הסתה לגזענות במובן הפלילי ואשר מוגנות על ידי חופש הביטוי, אך עשויות להוות התנהגות שאינה הולמת את מעמדו של הסטודנט באוניברסיטת תל אביב, בפרט כאשר התבטאות זו מגיעה לידיעת עמיתיו לספסל הלימודים. התבטאויות כמו השיתוף על ידי הנקבל של טקסט המתלהב מההתקפות הזוועתיות של החמאס, גם אם אינו טקסט שיגרום בסבירות גבוהה למישהו להשתמש באלימות או לבצע פעילות טרור, הוא טקסט ששיתופו הוא התנהגות שאינה הולמת תלמיד באוניברסיטת תל אביב בשל הפגיעה שהיא גורמת לקהילת הלומדים, החוקרים והעובדים של האוניברסיטה, לסטודנטים שהיו קורבנות ישירים או עקיפים של הטבח והחטיפה ולמטרות האוניברסיטה בתחום ההוראה והשיח המכבד.

אוסף באמירת אגב, כי אילו היה מדובר בהתבטאות במסגרת דיון בכיתה או חילופי רעיונות ועמדות אקדמיים, ואפילו פוליטיים, ואילו הנקבל היה מציע הצעות, למשל לשיפור מצב העם הפלסטיני או מזדהה עם סבל אזרחים תושבי עזה, השיקולים שהיו פועלים היו שונים. מרחב הביטוי שאינו מהווה התנהגות שאינה הולמת סטודנט היה גדול יותר מאשר בהתבטאות שאינה באמת מקדמת דיון אקדמי ועלולה לפגוע בסטודנטים אחרים באופן ישיר. גם התבטאות גזענית ברשתות ובקבוצות של סטודנטים יהודים כנגד סטודנטים ערביים ספציפיים או קבוצת הסטודנטים הערבים באוניברסיטה, אשר הגיעה לידיעת הסטודנטים הערבים, בין אם ישירות או בעקיפין, יכולה להיות בסיס להגשת קובלנה ואף להרשעה. לעומת זאת התבטאות של סטודנטים ברשתות החברתיות כיצד נכון שישראל תנהג ביחס לעזה ותושביה במהלך המלחמה ואחריה אינה קשורה על פניו לקהילת הסטודנטים באוניברסיטת תל אביב, והשאלה אם יש בה משום הסתה לטרור או לגזענות היא עניין של הדין הפלילי הכללי. במילים אחרות העובדה שהביטוי היה ברשת חברתית ולא בכיתה אינו מלמד על כך שלא בוצעה עבירת משמעת אלא עשויה להוביל בנסיבות מסוימות לתוצאה הפוכה. אנחנו נמצאים רק בראשיתו של התהליך של הגדרת המתחם של התבטאויות ברשתות החברתיות שמהוות עבירה לפי סעיף 29.10. הדרך הנכונה היא להתקדם ממקרה למקרה ולא לנסות לקבוע מסמרות ביחס לגבולות המתחם הזה כבר בראשית הדרך.

לסיום אתייחס לטענת האכיפה הסלקטיבית, ועל בסיסה טענה להגנה מן הצדק, שהעלו ב"כ הנקבל בסיכומיהם. על בסיס עדותה של סגנית הנשיא נחה דעתי כי החלטה להעמיד לדין את הנקבל, ועוד שניים, אך לא רבים אחרים נעשתה לאחר פעולה שיטתית מקיפה והשוואתית ביחס לכל ההתבטאויות סביב ההתקפה של השביעי לאוקטובר שהובאו לידיעת האוניברסיטה. גם אם מישהו יחלוק על הפעלת שיקול הדעת ביחס למקרה של התבטאות אחרת כלשהי ביחס לאירועי השביעי באוקטובר, הדבר לא יכול להביא לזיכוי של הנקבל במקרה הנוכחי. כפי שהעידה סגנית הנשיא, כמה מקרים של התבטאויות פוגעות של סטודנטים יהודים כלפי סטודנטים ערבים בתגובה על התבטאויות של אותם סטודנטים ערבים, וכלפי סטודנטים ערבים אחרים, סווגו בקטגוריית ה"כתום" והועברו לטיפול חינוכי, של שיחות, הסברה ושיקוף, ולא משמעותי, ויש מקרים פתוחים שנמצאים בבחינה ויתכן שבסופו של דבר יסווגו "אדום" ויהיו בהם העמדות לדין משמעותי. דרך המלך היא להעמיד לדין סטודנט יהודי שפגע בסטודנט ערבי. הדרך אינה לזכות את הנקבל הנוכחי. הפעלה של הגנה מן הצדק בשל אכיפה סלקטיבית ראוי שתופעל מטעמים מאוד חריגים. המקרה שלפנינו בו הופעל מערך שלם לשם אכיפה אחידה ושיטתית אינו כזה. הדרך לשקם ולחזק את קהילת האוניברסיטה כך שהיא תהיה מקום בטוח ומוגן גם עבור סטודנטים יהודים וגם עבור סטודנטים ערבים היא להעמיד לדין את כל מי שראוי להעמיד לדין ולטפל באמצעים חינוכיים בכל המקרים הפחות חמורים. אם יהיה מקרה של טיפול לא מספק או החלטה לא להעמיד לדין במקרה מסוים יוכל הנקבל אם נפגע, ב"כ הנקבל, או כל אדם אחר לפנות לרשויות האוניברסיטה בדרישה להעמיד לדין את אותו סטודנט פוגע. בשל כך איני מקבל את הטענה כי זה המקום לזיכוי החריג מטעמי הגנה מן הצדק בשל אכיפה סלקטיבית.

על בסיס הדיון שלעיל אני מחליט בזה להרשיע את הנקבל בעבירה על סעיף 29.10 לתקנון המשמעת סטודנטים של אוניברסיטת תל אביב, עבירה של התנהגות שאינה הולמת את כבוד האוניברסיטה או המעמד של תלמיד.

ניתן ביום 4.3.2024 בהעדר הנקבל ובאי כוחו

פרופ' רון חריס

סגן הממונה על המשמעת